

**ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Զ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Վ.Վ.Հարությունյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն N° 6

«06» դեկտեմբերի 2023 թ.

ԷԻԿ/բ-039 ՌԵԿՐԵԱՅԻՈՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն`	101801.00.6 Մերվիս /դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Կրթական ծրագիր`	101801. 01.6 Մերվիս /դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/
Որակավորման աստիճան`	սերվիսիս բակալավր /բակալավր, մագիստրատուրա/
Ամբիոն`	Էկոնոմիկայի, իրավաունքի և կառավարման /ամբիոնի լրիվ անվանումը/
Ուսուցման ձևը`	առկա /առկա, հեռակա/
Կուրս/կիսամյակ	3-րդ, 2-րդ
Դասախոս(ներ)`	Մատին Բաղդասարյան /անուն, ազգանուն/ Էլ. հասցե/ներ sbaghdasaryan@inbox.ru

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8.	Դասավանդման մեթոդներ
9.	Ուսումնառության մեթոդները
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
	12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14.	Գնահատում
	14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
	14.2. Հարցաշար
	14.3. Գնահատման չափանիշներ
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն» դասընթացը կարևորվում է սերվիսի բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է **101801.00.6** կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է

- Ռեկրեացիոն աշխարհագրության զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- Ռեկրեացիոն աշխարհագրության մեթոդների չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- Ռեկրեացիոն աշխարհագրության համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- Ռեկրեացիոն աշխարհագրության արդյունքները վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են

- Սովորեցնել Ռեկրեացիոն աշխարհագրության տեսական հիմքերը:
- Բացատրել Ռեկրեացիոն աշխարհագրության օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին Ռեկրեացիոն աշխարհագրության կիրառությամբ կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել Ռեկրեացիոն աշխարհագրության հետազոտության մեթոդների առանձնահատկությունները զբոսաշրջության համատեքստում:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

«Ռեկրեացիոն աշխարհագրության» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների հետազոտական գիտելիքների, կիրառական հմտությունների առկայությունը

կամ

«Ռեկրեացիոն աշխարհագրության» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը 101801.00.6 «Սերվիս» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Ընդհանուր երկրագիտություն», «Նորարարությունը զբոսաշրջության և սերվիսի մեջ», «Սերվիսի հետազոտության մեթոդներ» դասընթացներից:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և /կամ

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Կոմպետենցիաները

«Ռեկրեացիոն աշխարհագրության» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. Իմանա Ռեկրեացիոն աշխարհագրության տեսական հիմունքները,
2. Իմանա Ռեկրեացիոն աշխարհագրության ուսումնասիրման մեթոդական հիմքները
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
4. տիրապետի սերվիսի հետազոտության մեթոդներին,
5. կարողանա տիրապետել Ռեկրեացիոն աշխարհագրության չափանիշներին
6. կարողանա կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կրերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Շնորհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ9 խնդիրների լուծում,

ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,

ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Ռեկրեացիոն աշխարհագրության» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել սերվիս մասնագիտական գործունեության ընթացքում, հետազոտական լաբորատորիաներում աշխատելու, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և զբոսաշրջության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրաքանչյուր ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	3 կրեդիտ/90ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	16	
Գործնական աշխատանք	20	
Սեմինար պարապմունք	-	
Լաբորատոր աշխատանք	-	
Ինքնուրույն աշխատանք	54	
Ընդամենը	90	
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ստուգարք	

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային զրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

- **Մեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդալրգիան:

Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են՝

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրվող, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կունկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:

- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգաբքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգաբքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Ձեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են**⁶ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**⁷ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ակտրիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարամյունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	Ռեկրեացիոն աշխարհագրության օբյեկտը, առարկան, խնդիրները	2		2		
2.	Ռեկրեացիոն աշխարհագրության հիմնական հասկացությունները	2		2		
3.	Ռեկրեանտների հաշվարկի մեթոդները	2		2		
4	Ռեկրեացիոն երևույթների զարգացման նախադրյալները	2		2		
5	Ռեկրեացիոն պահանջմունքերը և գործունեության կազմակերպումը	2		2		
6	Ռեկրեացիոն գործունեության կառուցվածքը և դասակարգումը	2		2		
7	Ռեկրեացիայի տարածքային կազմակերպման պայմանները և գործոնները	2		2		
8	Բնական ռեսուրսների ռեկրեացիոն գնահատում	2		2		
9	ԲՏՀ-ների ռեկրեացիոն ծանրաբեռնվածության որոշման մեթոդները			2		
10	Ռեկրեացիոն բնօգտագործումը և բնության պահպանություն			2		

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

ԸՆԴԱՄԵՆԸ	16	20		
----------	----	----	--	--

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Մասուն Բաղդասարյան, Աշոտ Խոեցյան, Լոռու մարզի լանդշաֆտային պլանավորում և կառավարում, Երևան, 2021, 228 էջ:	2021
2	Աշոտ Աջամողյան, Ներսես Սամվելյան, Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն, Երևան, 2015, 132էջ:	2015
3	Լոռու մարզում զբոսաշրջության զարգացման հնարավորությունների հետազոտություն, Երևան. 2014, 42 էջ:	2014
4	Մանասյան Մ. Գ., Հասարակական-աշխարհագրական հետազոտությունների մեթոդները, ԵՊՀ հրատարակչություն, Երևան, 2008, 260 էջ:	2008
5	Մանասյան Մ. Գ., Սպասարկման ոլորտի աշխարհագրական հետազոտության հիմնական խնդիրները, «Աշխարհագրության գիտակա-ռուցողական ներուժը և գործնական կիրառումը» (Լ. Վալեսյանին նվիրված գիտաժողովի նյութեր), Երևան, 2011, էջ 93-100:	2011
6	Տեղական տնտեսության և ենթակառուցվածքների զարգացման ծրագիր, Երևան, 2016, 167էջ:	2016
7	Афанасьев, О.Е. Бизнес-технологии в туризме и гостеприимстве : сборник статей, Москва, Русайнс, 2020, 490 с.	2020

8	Александрова А.Ю. География туризма : учебник, Москва : КноРус, 2020, 592 с.	2020
9	Александрова, А.Ю. Международный туризм : учебник, Москва : КноРус, 2020, 459 с.	2020
10	Александрова, А.Ю. Стратегии развития туризма в странах и регионах мира : учебник, Москва, КноРус, 2020, 300 с.	2020
11	Александрова, А.Ю. Туристское регионоведение. Влияние региональной интеграции на мировой туристский рынок : монография, Москва КноРус, 2020, 173 с.	2020
12	Абдулатипова, Э.А. Методологические основы формирования системы профессионального туристского образования : монография, Москва : Русайнс, 2020, 134 с.	2020
13	Безрукова, Н. Организация туристической деятельности: круизный рынок : учебное пособие / Безрукова Н., Москва : КноРус, 2020, 415 с.	2020
14	А. В. Борисова, Методы научных исследований в туризме, Ярославль, 2013. 68 с.	2013
15	Сафонова Л. В. Социальные технологии в сфере сервиса и туризма : учеб. Пособие, Москва, Академия, 2009, 126 с.	2009
16	Жукова М. А. Индустрия туризма: менеджмент организации / М. А. Жукова. – М. : Финансы и статистика, 2004, 197с.	2004
17	Новиков В.С. Инновации в туризме М.: ИЦ "Академия", 2007. - 208 с.	2007
18	Малахова Н. Н., Ушаков Д. С. : Инновации в туризме и сервисе, М., 2010, 224 ст:	2010
19	Гунин В.Н. Управление инновациями: 17- модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации». Модуль - 1 / В.Н. Гунин, В.П. Баранчев, В.А. Устинов, С.Ю. Ляпина. – М.: ИНФРА-М, 2000, 272 с.	2000
20	Безруков Ю.Ф. Рекреационные ресурсы и курортология. Симферополь, 1998.	1998
21	Кусков А.С., Голубева В.Л., Одинцова Т.Н. Рекреационная география. М.: 2005. .	2005

Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Николаенко Д.В. Рекреационная география. М.: 2001.	2001
2.	Зорин И.В., Каверина Т.П. и др. Менеджмент туризма. Туризм как вид деятельности. М.: 2005.	2005
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	http://lori.mtad.am/files/docs/11328.pdf	
2.	https://asue.am/upload/files/ner-git_dram_Suvaryan.pdf	
3	http://www.gov.am/files/docs/1322.pdf	
4	https://www.armstat.am – ՀՀ ԱՎԾ	
5	https://www.book.ru/book/93560	
6	https://www.book.ru/book/934224	
7	https://www.book.ru/book/934248	
8	https://www.book.ru/book/936530	

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁹
1.	Ռեկրեացիոն աշխարհագրության օբյեկտը, առարկան, խնդիրները	ՌԱ -ի բովանդակությունը	2	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15
2.	Ռեկրեացիոն աշխարհագրության հիմնական	ՌԱ ի հիմնական հասկացությունների պարզաբնույթ	2	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	հասկացությունները			
3	Ռեկրեանտների հաշվարկի մեթոդները	հետազոտությունների ձևերը	2	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15
4	Ռեկրեացիոն երևույթների զարգացման նախադրյալները	Ռեկրեացիայի գնահատման մեթոդները	2	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15
5	Ռեկրեացիոն պահանջմունքերը և գործունեության կազմակերպումը	Ռեկրեացիոն պահանջմունքների սահմանումը	2	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15
6	Ռեկրեացիոն գործունեության կառուցվածքը և դասակարգումը	բաղադրիչների հետազոտությունների ձևերը	2	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15
7	Ռեկրեացիայի տարածքային կազմակերպման պայմանները և գործոնները	Տարածքների հետազոտության մեթոդների բնութագիրը	2	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15
8	Բնական ռեսուրսների ռեկրեացիոն գնահատում	Բնական ռեսուրսների ռեկրեացիոն հատկանիշների որոշում	2	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹⁰
1.	Ռեկրեացիոն աշխարհագրության օբյեկտը, առարկան, խնդիրները	ՌԱ-ի օբյեկտի և խնդիրների բացահայտում	2	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15
2.	Ռեկրեացիոն աշխարհագրության հիմնական հասկացությունները	ՌԱ-ի հիմնական հասկացությունների պարզաբանում օրինակների տեսքով	2	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15
3	Ռեկրեանտների հաշվարկի մեթոդները	Ռեկրեանտների հաշվարկի իրականացում	2	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15
4	Ռեկրեացիոն երևույթների զարգացման նախադրյալները	Ռեկրացիոն երևույթները մեր շրջապատում	2	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15
5	Ռեկրեացիոն պահանջմունքերը և գործունեության կազմակերպումը	Ռեկրեացիոն պահանջմունքների սահմանում	2	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15
6	Ռեկրեացիոն գործունեության կառուցվածքը և դասակարգումը	Ռեկրեացիոն գործունեության	2	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15

¹⁰ Հստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		կառուցվածքի ձևերը			
7	Ռեկրեացիայի տարածքային կազմակերպման պայմանները և գործոնները	Ռեկրեացիոն տարածքների ընտրություն	2	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15
8	Բնական ռեսուրսների ռեկրեացիոն գնահատում	Բնական ռեսուրսների ռեկրեացիոն հատկանիշները	2	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15
9	ԲՏՀ-ների ռեկրեացիոն ծանրաբեռնվածության որոշման մեթոդները	Ռեկրեացիոն ծանրաբեռնվածության որոշում			
10	Ռեկրեացիոն բնօգտագործումը և բնության պահպանություն	Բնօգտագործման և ռեկրեացիայի կապերի բացահայտում			

12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹¹
1.	-	-	-	-	-
2.	-	-	-	-	-

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹²	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹³
1.	Լոռու մարզի ռեկրեացիոն ռեսուրսների հետազոտության մեթոդներ	Բնական ռեսուրսների զբոսաշրջային հատկանիշների բացահայտում	Ռեֆերատ	Նախավերջին և վերջին գործնականին	Գրավոր և բանավոր նարկայցման գնահատում	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15
2.	Ավանդույթները և նորարարությունները Լոռու մարզի զբոսաշրջության մեջ	Ավանդույթների և նորարարությունների բնութագիրը	Ռեֆերատ	Նախավերջին և վերջին գործնականին	Գրավոր և բանավոր նարկայցման գնահատում	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15

¹¹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

¹² Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹³ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

3.	Կլիմայի ռեկրեացիոն նշանակությունը Լոռու մարզում	Կլիմայի զբոսաշրջային հետազոտությանները և նշանակությունը	Ռեֆերատ	Նախավերջին և վերջին գործնականին	Գրավոր և բանավոր նարկայցման գնահատում	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15
4.	Ռելիեֆի հետազոտման ռեկրեացիոն նշանակությունը	Ռելիեֆի սերվիս հատկանիշների բնույթը	Ռեֆերատ	Նախավերջին և վերջին գործնականին	Գրավոր և բանավոր նարկայցման գնահատում	ՊԳ 1, 3, 4, 7, 8. 9.11, 12, 14, 15

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹⁴

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Թեմատիկ քարտեզներ
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	-
Սարքեր, սարքավորումներ	Հետազոտական սարքեր
Համակարգչային ծրագրեր	GIS համակարգչային ծրագիր
Այլ	-

¹⁴ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁵:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության

¹⁵«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

Ստուգաբքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:¹⁶

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

(1-ին ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի -----շաբաթվա ընթացքում)

- Ընդգրկված թեմաները.
- Ընդգրկված հարցեր.

1.

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

(2-րդ ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի-----շաբաթվա ընթացքում)

- Ընդգրկվող թեմաները.

- Ընդգրկված հարցեր.

14.4. Գնահատման չափանիշները¹⁷.

- Տեսական գիտելիքները:
- Գործնական աշխատանքները:
- Մեմինար պարապմունքները:
- Լաբորատոր աշխատանքները:
- Ինքնուրույն աշխատանքը:

¹⁶ Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

¹⁷ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝

101801.00.6 Մերվիս

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

101801.01.6 Մերվիս

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

սերվիսի բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/ Բ -039 , Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3 –րդ տարի, 6-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	36	Դասախոսություն	16
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	20
	Ինքնուրույն	54		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	ստուգաք			
Դասընթացի նպատակը	Ռեկրեացիոն աշխարհագրության զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ձեռք բերել տեսական և գործնական գիտելիքներ Ռեկրեացիոն աշխարհագրության վերաբերյալ <p><i>Հմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Պատկերացնեն ՌԱ հետազոտության մեթոդների ձևերը, օգտագործման հնարավորությունները և բովանդակությունը <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Տիրապետեն ՌԱ մեթոդներին և կարողանան կիրառել գործնականում 			
Դասընթացի բովանդակությունը	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ռեկրեացիոն աշխարհագրության օբյեկտը, առարկան, խնդիրները 2. Ռեկրեացիոն աշխարհագրության հիմնական հասկացությունները 3. Ռեկրեանտների հաշվարկի մեթոդները 4. Ռեկրեացիոն երևույթների զարգացման նախադրյալները 5. Ռեկրեացիոն պահանջումները և գործունեության կազմակերպումը 6. Ռեկրեացիոն գործունեության կառուցվածքը և դասակարգումը 7. Ռեկրեացիայի տարածքային կազմակերպման պայմանները և գործոնները 8. Բնական ռեսուրսների ռեկրեացիոն գնահատում 9. ԲՏՀ-ների ռեկրեացիոն ծանրաբեռնվածության որոշման մեթոդները 10. Ռեկրեացիոն բնօգտագործումը և բնության պահպանություն 			
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	բանավոր գնահատում ՎՊՀ չափանիշներին համապատասխան			
Գրականություն	1. Պարտադիր- Սասուն Բաղդասարյան, Աշոտ Խոեցյան, Լոռու			

մարզի լանդշաֆտային պլանավորում և կառավարում, Երևան, 2021, 228 էջ:

2. Աշոտ Աջամոյան, Ներսես Սամվելյան, Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն, Երևան, 2015, 132էջ:
3. Լոռու մարզում զբոսաշրջության զարգացման հնարավորությունների հետազոտություն, Երևան. 2014, 42 էջ:
4. Մանասյան Մ. Գ., Հասարակական-աշխարհագրական հետազոտությունների մեթոդները, ԵՊՀ հրատարակչություն, Երևան, 2008, 260 էջ:
5. Մանասյան Մ. Գ., Սպասարկման ոլորտի աշխարհագրական հետազոտության հիմնական խնդիրները, «Աշխարհագրության գիտակա-ռուցողական ներուժը և գործնական կիրառումը» (Լ. Վալեսյանին նվիրված գիտաժողովի նյութեր), Երևան, 2011, էջ 93-100:
6. Տեղական տնտեսության և ենթակառուցվածքների զարգացման ծրագիր, Երևան, 2016, 167էջ:
7. Афанасьев, О.Е. Бизнес-технологии в туризме и гостеприимстве : сборник статей, Москва, Русайнс, 2020, 490 с.
8. Александрова А.Ю. География туризма : учебник, Москва : КноРус, 2020, 592 с.
9. Александрова, А.Ю. Международный туризм : учебник, Москва : КноРус, 2020, 459 с.
10. Александрова, А.Ю. Стратегии развития туризма в странах и регионах мира : учебник, Москва, КноРус, 2020, 300 с.
11. Александрова, А.Ю. Туристское регионоведение. Влияние региональной интеграции на мировой туристский рынок : монография, Москва КноРус, 2020, 173 с.
12. Абдулатипова, Э.А. Методологические основы формирования системы профессионального туристского образования : монография, Москва : Русайнс, 2020, 134 с.
13. Безрукова, Н. Организация туристической деятельности: круизный рынок : учебное пособие / Безрукова Н.,Москва : КноРус, 2020, 415 с.
14. А. В. Борисова, Методы научных исследований в туризме, Ярославль, 2013. 68 с.
15. Сафонова Л. В. Социальные технологии в сфере сервиса и туризма : учеб. Пособие, Москва, Академия, 2009, 126 с.
16. Жукова М. А. Индустрия туризма: менеджмент организации / М. А. Жукова. – М. : Финансы и статистика, 2004, 197с.
17. Новиков В.С. Инновации в туризме М.: ИЦ "Академия", 2007. - 208 с.
18. Малахова Н. Н., Ушаков Д. С. : Инновации в туризме и сервисе, М., 2010, 224 ст:
19. Гунин В.Н. Управление инновациями: 17- модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации». Модуль - 1 / В.Н. Гунин, В.П. Баранчеев, В.А. Устинов, С.Ю. Ляпина. – М.: ИНФРА-М, 2000, 272 с.
20. Безруков Ю.Ф. Рекреационные ресурсы и курортология. Симферополь, 1998.
21. Кусков А.С., Голубева В.Л., Одинцова Т.Н. Рекреационная география. М.: 2005. .

Լրացուցիչ-

1. Николаенко Д.В. Рекреационная география. М.: 2001.
2. Зорин И.В., Каверина Т.П. и др. Менеджмент туризма. Туризм как вид деятельности. М.: 2005.